

Nem értem, miért akar Szécsi egészen magyarrá vált szavak helyett újakat és hibás összetételeket alkotni pl. tábla helyett rólapot stb. V. ö. Simonyi: Helyes magyarság 77. (A már közhasználatba ment szavak helyett újak és nem mindig megfelelők alkotását is helytelenítem. Így pl. a dekoráció Szécsi szerint díszjel. Azt hiszem, azonban sokkal jobbakk erre, a szóra Simonyi: Helyes magyarság 216 l. ajánlott kifejezések.)

Hogy idegen szavak helyett jó magyar szóalkotásra törekedjünk, nagyon helyes, azt azonban nem tudom, miért volna jobb a vele elmenni, vele bemenni, vele kimenni helyett elvelézni, bevelézni, kivélézni stb.

Ezek után megállapítottuk, hogy Szécsinek sokat kell még művén csiszolnia és sokat kell ezeket a kérdéseket tanulmányoznia, hogy a »tisz-tuló folyamatot« valóban elősegíthesse.

Héjjas Zoltán.

Hencz Ilona, Az iskolai szorongás és a lámpaláz. Budapest, 1941. 74. oldal.

A művész lámpaláza és a tanuló iskolai szorongása — drukcja — lényegében és külső megnyilatkozásaiban is ugyanaz a lelki jelenség. A szerző közel 1500 személyen végzett kísérlete alapján nevelői szemszögből rajzolta meg a szorongó tanulónak és lámpalázás művésznak lelki képét, igyekszik minél mélyebbre hatolni a motívumok feltárásában és a tünetek pontos leírása után keresi a gyógyító eljárásokat.

Kísérletei alapját 20 kérdésből álló kérdőív alkotja. Az írásbeli feleletet azoñban megelőzi a tanuló, vagy művész hosszabb megfigyelése felelet, illetőleg előadás közben. Az eredményeket ösztöndiagnosztikai vizsgálatokkal hitelesítik. A három különböző módszer egymást kiegészítve három egybehangzó metszetet ad a vizsgált személyről. Az olvasó előtt meglevenedik a »drukkoló« diák zárkózottsága, magánykeresése, akinek legfőbb szórakozása az olvasás (90 %). Az ilyen diák az én-re összpontosítja minden figyelmét, más dolga nem érdekli, képzelt esetleg valóságos testi és szellemi hiányosságai miatt társaitól eltávolodik és antiszociális lényvé válik.

A természet csak elősegíti, de egymagában nem indokolja a szorongást. Ehhez feltétlenül kell valamilyen megindító kellemetlen benyomás. Sokan még felnőtt korukban is jól visszaemlékeznek erre a rajtuk kívül álló külső jelenségre (elkényeztetett, vagy túlszigorú nevelés, zsarnok barát, szokatlan környezet, stb.).

Maguk a tanulók a szorongás okát elsősorban félelemmel, idegességgel magyarázzák (lányok 65 %, fiúk 55 %). (A szorongás valóban egye-síti magában a félelem legkülönbébb megjelenési formáit, de ezek összeségén túl van benne tudatalatti folyamat is. Kisebb csoport a tanárban keresi a hibát. Éles szemmel, pörére vetkőztetve tárják elő a legveszedelme-sebb tanári hibákat: az igazságtalanságot (még a nem tudatosat is), a gúnyt, megszegényítést, a szellemi fölény és zsarnoki hatalom fitogtatását, a kiabálást és az idegesség kényelmes köntösebe öltöztetett önfegyelem hiányát. A szorongás okát kereshetjük a tanuló helytelen tanulási mód-ját követő gyakorlati sikertelenségben, sőt a kötelességmulasztás is oko-zója lehet az első gátlást elindító benyomásnak.

A gyógyító eljárások közül legeredményesebbnek mutatkozik az erős

érzelmeikkel kísért kellemes benyomás szerzése. A nevelő azonban inkább a megelőző eljárást helyesli: a szigorúsággal párosult dicséretet és jutalmazást, a szeretet pedagógiáját, a büntető fegyelmezéssel és a hibák elkerülésére összpontosított neveléssel szemben a pozitív célkitűzést. Viszont a szorongó diákok iskolájának tervét éppen a szuggesztív hatás miatt kissé túlzottnak találjuk.

A könnyed világos stílus érdekes olvasmánnyá avatja e munkát anélkül, hogy veszítene szakszerűségéből, s ezáltal a könyv gyakorló nevelő részére hasznos olvasmány.

Gémesi József.

Sztrokay Erzsébet, Tanári szemmel, tanári szívvel. Szeged, 1942. 39. old.

Az iskola erkölcsi nevelésének célja a szülői ház közinte együttműködése nélkül nehezen valósítható meg. Az együttműködés keretét a Rendtartás elsősorban a szülői értekezletekben és fogadóórákban szabja meg, a szülői ház meglátogatására nem kötelezi a tanárt. A szerző saját tapasztalatainak alapján az összhang első feltételét a növendék szüleinek tervszerű és rendszeres meglátogatásában látja. Ezekből fakadtak küzdelmekben gazdag nevelői multjának legszebb gyümölcsei. Mellozve minden hivatalos merevséget szerető szívvél kopogtatott be a sokgyermekes család kis munkaállamába, az egykés gyermek szomorú magányába. Nem ment el részvétlenül szállásadónál lakó növendékeinek gyakran rideg otthona mellett, és legalább vigasztaló szavakkal enyhített a szülők fájdalmán ott, ahol betegség vagy halál látogatott. Az első kedvetlenül fogadtatás nem szegte kedvét. A távoli tanyák sártengerén keresztül is megtalálta az utat a szülői szívekhez: a »felvilágosodottakat« visszavezette a vallás biztos talajára, sovány tanári jövedelméből támogatva az elkallódásra ítélt szegénysorsú tehetségeket.

Rajongó »pedagógiai szeretet« sugárzik a kis mű minden sorából. Kedves és mély gondolatai túlzott hasonlatokkal az érzelm világában tévelyegnek, azonban a jó példája és tanácsai alkalmasak a tanári hivatástudat komoly kiépítésére.

Gémesi József.